

“Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var”.

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 30 oktyabr 2024-cü il №82 (2893) <https://mod.gov.az> Qiyməti 30 qəpik

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğana

Hörmətli cənab Prezident, Əziz Qardaşım,
29 Oktyabr - Respublika Güñü münasibətilə Sizə və Sizin simanızda qardaş Türkiyə xalqına şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ən səmimi təbriklərimi və xoş arzularımı yetirməkdən məmənluq duyuram.

Fəxrlə qeyd etmək istərdim ki, Türkiyə Respublikası tarixinin ikinci yüzilliyinə siyasi, iqtisadi, hərbi və digər hər bir cəhətdən qüdrətli, qabaqcıl və sabit, beynəlxalq aləmdə yüksək nüfuz və etimad qazanmış, qlobal məsələlərdə söz sahibi olan güclü ölkə olaraq qədəm basmışdır. Bütün bu möhtəşəm nailiyyətlərin əldə olunması məhz Sizin uzaqqorən və müdrik rəhbərliyiniz altında aparılan siyaset və gərgin əməyiniz nəticəsində mümkün olmuşdur.

Dünyada güc mərkəzinə çevrilmiş qüdrətli Türkiyənin bütün uğurları bizi də öz uğurlarımız qədər sevindirir və ruhlandırır. Bu gün Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin ən yüksək zirvədə olmasından, sarsılmaz qardaşlığımızdan böyük fərəh hissi duyuruq. Dinamik və fəal inkişaf edən, regional əməkdaşlığın onurğa süntunu təşkil edən müstəsna dövlətlərarası əlaqələrimiz bölgədə inkişafa, sülhə və təhlükəsizliyə böyük töhfə verməklə yanaşı bütün Avrasiya üçün önemli amil rolunu oynayır.

İnanıram ki, ortaq tariximizdən, zəngin milli-mənəvi dəyərlərimizdən, xalqlarımızın qardaşlığı və birliyindən güc alan Azərbaycan-Türkiyə strateji müttəfiqliyi bundan sonra da birgə səylərimizlə "Bir millet iki dövlət" prinsipinə uyğun olaraq daha da dərinləşəcək və möhkəmlənəcəkdir.

Belə bir əlamətdar gündə Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, ali dövləti fəaliyyətinizdə müvəffəqiyyətlər, qardaş Türkiyə Respublikasına və xalqına daim əmin-amanlıq, rifah və firavanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 25 oktyabr 2024-cü il

Prezident İlham Əliyev Pakistanın Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinin sədrini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 28-də Pakistan İslam Respublikası Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinin sədri general Sahir Şamşad Mirzani qəbul edib.

AZERTAC xəber verir ki, dövlətimizin başçısı general Sahir Şamşad Mirzani səfərinin ölkələrimiz arasında güclü tərəfdəşlıq, müdafiə və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərinin bir daha nəzərdən keçirilməsi üçün yaxşı imkan yaratdığını deyib.

Prezident İlham Əliyev bu il qardaş Pakistanın dövlət səfərinin çox uğurlu və məhsuldar keçdiyini vurğulayaraq, bunun dostluq və qardaşlıq münasibətlərimizin daha yüksək səviyyəyə qalxması işinə töhfə verdiyini bildirib.

Dövlətimizin başçısı ölkələrimiz ərazi bütövülüyү və suverenliyi məsələlərində bir-birini həmişə dəsteklədiyini və bundan sonra da dəstəkləyəcəyini qeyd edib.

Əməkdaşlığımızın, o cümlədən ticarət sahəsində əlaqələrimiz əsas istiqamətlərinin artıq müəyyənələşdirildiyini bildirən dövlətimizin başçısı deyib ki, özünün Pakistanə dövlət səfəri zamanı Azərbay-

canın bu ölkəyə 2 milyard ABŞ dolları məbləğində investisiya qoyuluşu imkanları barədə bəyanat verilib və bu sahədə six əməkdaşlıq hər iki tərəf üçün faydalı ola bilər.

Müdafiə sahəsində əməkdaşlığı toxunan Prezident İlham Əliyev bir müddət əvvəl artıq Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin arsenalına daxil edilən JF-17C təyyarələrinə baxlığını məmənluqla xatırlayaraq, onların dünya səviyyəsində ən yaxşı təyyarələrdən olduğunu deyib. Dövlətimizin başçısı bu hadisənin müdafiə və müdafiə sənayesi sahələrinde əməkdaşlığıımızın daha da gücləndirilməsi işinə xidmət etdiyini vurğulayıb. Prezident İlham Əliyev müdafiə sənayesi ilə bağlı genişləcmli əməkdaşlıqla, o cümlədən istehsal, investisiya, texnologiyalar sahələrində uğurlu nəticələrin əldə oluna cağına əminliyini bildirib.

Dövlətimizin başçısı Pakistan İslam Respublikasının

Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərifin COP29 tədbirində iştirakının və gələn il ölkəmizə dövlət səfərinin Azərbaycanda səbirsizlikle gözlənilmədiyini diqqətə çatdırıb.

Prezident İlham Əliyev Pakistanın Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinin sədrinin Bakıda keçirəcəyi görüşlərin uğurlu olacağına ümidivar olduğunu bildirib.

Azərbaycan dövlətinin başçısı ilə görüşündə şərəf duyduğunu vurğulayan Sahir Şamşad Mirza Prezident İlham Əliyevin efsanəvi şəxsiyyət olduğunu qeyd edib. Qonaq Pakistan Prezidenti Asif Əli Zərdari və Baş nazir Məhəmməd Sahbaz Şərifin salamlarını, Pakistan xalqının ən xoş arzularını dövlətimizin başçısına çatdırıb.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirib, onun da salamlarını Pakistanın Prezidentinə və Baş nazirinə çatdırmağı xahiş edib.

Sahir Şamşad Mirza Azərbaycan Prezidentinin Pakistanın dövlət səfərinin ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafında tarixi təməl daşı olduğunu deyib.

Qonaq ölkəmizdə keçirilən prezident seçkilerində İlham Əliyevin, parlament seçkilerində isə hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının qələbəsinin önemini qeyd edərək vurğulayıb ki, dövlətimizin başçısı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müdrik siyasetinin davamçısıdır. Sahir Şamşad Mirza qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan dövlətinin inkişafı fenomenal hadnə olmuşdur. Qonaq bu cür inkişafa, o cümlədən ümumi daxili məhsulun və əhalinin rifah halının artma templərinə heç bir ölkədə rast gəlinmədiyini deyib.

Pakistanın Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinin sedri Vətən müharibəsində Azərbaycanın Qələbəsinin önemini vurğulayaraq qeyd edib ki, ölkəmizin əsgər və zabitlər ilə bağlı baxışı, yerli istehsalın təsviqi, mühabibədə müdafiə sənayesi kompleksi və güclü hərbi imkanlarla bərabər, müdafiənin bir növü olan qabaqlayıcı strategiyanın tətbiqi dünyaya çox aydın bir signallə oldu ki, Azərbaycan hədəfə köklənib və irəliləyir.

Ölkəmizdə gedən inkişaf proseslərinin nümunə olduğunu qeyd edən qonaq Pakistanın Azərbaycan ilə qardaşlıq əlaqələrinin qarşılıqlı inama, semimiliyə, əməkdaşlıq, mədəni əsaslara söykəndiyini deyib. O, qarşidan gələn Zəfər Günü münasibətlə təbriklərini çatdırıb və bu bayramın Pakistanada da qeyd edildiyini məmənluqla vurğulayıb.

Sahir Şamşad Mirza qeyd edib ki, Kəşmir məsələsində Azərbaycan Pakistanın yanında olduğu kimi, Ermənistən məsələsində də Pakistan Azərbaycanın yanındadır.

Hərbi vəzifəlilər atıcı silahlardan praktiki atışlar icra ediblər

Cari ilin hazırlıq planına əsasən, hərbi vəzifəlilərlə keçirilən təlim toplantı praktiki məşğələlərlə davam edir.

Müdafiə Nazirliyi xəber verir ki, toplantı günlerində günün nizam qaydalarına uyğun olaraq, hərbi vəzifəlilərə ordumuzun arsenalında olan müasir silah və hərbi texnikanın taktiki-texniki xüsusiyyətləri, eleca da istifadə qaydaları öyrənilir.

Hərbi vəzifəlilərin döyüş hazırlığı səviyyəsinin, bilik və bacarıqlarının artırılması məqsədilə onlarla səhra şəraitində müxtəlif məşğələlər keçirilir.

Toplanışın növbəti günündə hərbi vəzifəlilər atıcı silahlardan atış çalışmaları icra ediblər.

Qeyd edək ki, ehtiyatdan çağırılan bir qrup hərbi vəzifəlinin cəlb edildiyi təlim toplantı Səfərberlik və Hərbi Xidmətə Çağrış üzrə Dövlət Xidməti ilə birgə tədbirlər çerçivəsində həyata keçirilir.

Azərbaycan-Pakistan hərbi əməkdaşlığının yeni perspektivləri müzakirə edilib

Oktjabrın 28-də Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Pakistan İslam Respublikasının Birleşmiş Qərargah Reisləri Komitəsinin sədri general Sahir Şamşad Mirzanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Müdafıə Nazirliyi xəber verir ki, görüşdən əvvəl Pakistan

nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib, Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canını feda etmiş şəhidlərimizin xatirələrini ehtiramla anıb.

Müdafıə Nazirliyində keçirilən rəsmi qarşılıqlı mərasimində fəxri qarovul dəstəsinin önündən keçidən sonra hər iki ölkənin Dövlət himnləri səsləndirilib və protokola

uyğun olaraq "Şərəf kitabı" imzalanıb.

General-polkovnik Zakir Həsənov qonaqları salamlayaraq onları Azərbaycanda görməkdən memnun olduğunu bildirib. Nazir ölkələrimiz arasında hərbi əlaqələrin dostluq və qardaşlıq münasibətləri üzərində qurulduğunu qeyd edib. Azərbaycan, Pakistan və Türkiye arasında həyata keçirilən ikitərəflə və üçtərəflə hərbi əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin əhəmiyyətini xüsusi vurğulayıb.

Müdafıə naziri Azərbaycan-Ermənistan şərti sərhədinə mövcud əməliyyat şəraitini ilə bağlı Pakistan nümayəndə heyətini məlumatlandırib.

General S.Ş.Mirza səmimi qəbulu və göstərilən qonaqpərvərliyə görə təşəkkürünü bildirib. Azərbaycan-Pakistan hərbi əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsində qarşılıqlı səfərlərin vacibliyini diqqətə çatdırıb. Qonaq 8 Noyabr - Zəfər Günü münasibətilə müdafiə nazirini təbrik edib.

Azərbaycan Respublikasının Pakistan İslam Respublikasındaki Fövqəladə və Səlahiyyətli səfiri cənab Xəzər Fərhadovun da iştirak etdiyi görüşdə, həmçinin ölkələrimiz arasında hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil sahəsində əməkdaşlığın yeni perspektivləri və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər müzakirə edilib.

Daha sonra müdafiə nazirinin birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev Pakistan nü-

mayəndə heyəti ilə görüşüb.

Baş Qərargahda keçirilən görüşdə ölkələrimiz arasında hərbi əməkdaşlığın cari vəziyyəti müzakirə edilib və daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində həyata keçiriləcək tədbirlər barədə ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb. Azərbaycan-Pakistan-Türkiyə ikitərəflə və üçtərəflə birgə təlimlərinin intensivliyinin artırılmasıın zəruriliyi qeyd edilib, eləcə də qarşılıqlı əlaqələrin inkişaf perspektivləri müzakirə olunub.

Azərbaycanla Pakistan arasında regional əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub

Oktjabrın 29-da Azərbaycan Respublikasının xarici işler naziri Ceyhun Bayramov ölkəmizdə səfərdə olan Pakistan İslam Respublikasının Birleşmiş Qərargah Reisləri Komitəsinin sədri, ordu generalı Sahir Şamşad Mirza ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəesindən AZERTAC-a bildirilib ki, görüş zamanı iki ölkə arasında ikitərəflə və çoxtərəflə əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi perspektivləri, eləcə də regional əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.

Həmçinin iki ölkə liderləri, eləcə də xarici işler nazirleri arasında yüksək seviyyəli qarşılıqlı səfərlərin, siyasi məsləhətləşmə mexanizmlərinin, regional əməkdaşlıq platformalarının dostluq və qardaşlıq münasibətlərimizin daha yüksək seviyyəyə qalxması işinə töhfə verdiyi məmənnunluqla qeyd edilib. Siyasi, iqtisadi, ticari, yüksək texnologiyalar, müdafiə, təhlükəsizlik və digər istiqamətlərdə əməkdaşlığın daha da inkişafını vacibliy vurğulanıb.

Birleşmiş Millətlər Təşkilatı, Qoşulma-Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı kimi bir sıra regional və beynəlxalq təşkilatlar daxil olmaqla, çoxtərəflə formatlar çərçivəsində qarşılıqlı dəstəyin əhəmiyyəti qeyd edilib. Pakistanın 2025-2026-ci illər üzrə BMT Tehlükəsizlik Şurasının üzv seçilməsinin əhəmiyyəti diqqətə çatdırılıb.

Görüş zamanı BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) çərçivəsində ölkə liderləri arasında görüşlər üçün əlavə imkan yaranacağı, bu tədbirin iki ölkə arasında əməkdaşlıq üçün xüsusi fürsət olduğunu qeyd edilib.

Bununla yanaşı, görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər ikitərəflə və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Payız aylarıdır. Göy üzü-nü örtməş qara buludlardan qopan narın yağış damcıları torpağı nəmləndirmişdi. Dağlardan əsən sərin meh həvanın tezliklə soyuyacağından xəber verirdi. Dağların qoynunda məskən salmış əsgərləri nə soyuq, nə yağış, nə də dumanlı hava qorxudur. Onlar həmişə olduğu kimi, günün nizam qaydalarına uyğun olaraq xidməti davam etdirirdilər. Əsgərlər sinif otaqlarında, sıra meydanında, təlim sahəsində komandirlərin nəzəreti altında hərbi bilik və bacarıqları mənimşəyirdilər. Keçirilən dərslərdə gəncərin müfəssəl biliyə yiyələnməsi üçün rəhbərlər məşğələrini səmərəli təşkil edir, öhdələrinə düşən vəzifələri icra edirdilər. Izledikcə əmin olurduq ki, onların hər biri yüksək hazırlıqlı əsgər kimi formalaşır.

Birləşmələrdə bu istiqamətdə müntəzəm keçirilən dərs və təlimlərin əsas məqsədi bölmələrin döyüş hazırlığının daha da möhkəmləndirilməsi və şəxsi əhəmiyyətin fərdi bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsidir. Hər bir komandirin də başlıca məqsədi tabeliyində olan əsgərlərin fərdi hazırlığının yüksək olmasına təsdiq edir. Təlim sahəsində keçirilən dərsi izlədikcə görürdü ki, zabit Ramil Muradov bu amala sadıqdır. Tabeliyində olan əsgərlərə dərsin mövzusunu nəzəri və praktiki

Təlimlər əsgərlərin döyüş hazırlığını daha da təkmilləşdirir

öyrətmək üçün səyle çalışır. "Əsgərlər təyin olunduqları ixtisaslara uyğun olaraq taktiki, sira, içtimaiyyətli bilirəm. Həmçinin natamam sökülüb-yığılmışını bacarıram. Hər birimiz qalib ordunun əsgəri olmaqla qurur duyur, rəşadətli ordumuza layiqli əsgərlər kimi formalasınaq üçün səy göstəririk", - əsgər İlsmayılov dedi.

İsmayılin dediklərini silahdaşları da təsdiqlədi. Əsgərlər Firuz Əliyev, Mahir Mahmudov, Musa Veysov, Ruslan Adilov, İbrahim Məmmədov, Səbahi Məmmədov, Orxan Zərgərov da dərs və təlimlərin yüksək seviyyədə təşkil olunduğunu vurğuladılar. Hərbi xidmət dövründə nümunəvi əsgərlər olacaqlarını, ko-

mandırların verdiyi əmrləri vaxtında və düzgün yerinə yetirəcəklərini bildirdilər. Vətən qarşısında övladlıq borcunu şərəflə yerinə yetirəcəklərini, yüksək döyüş hazırlığına malik əsgərlər kimi formalasıb, Vətənimizin keşiyində qətiyyətlə dayanacaqlarını dedilər.

Əsgərləri izlədikcə və dediklərini dinlədikcə əmin olursan ki, onlar hərbi xidmətde komandirlərinin öyrətdikləri bütün bülkləri bundan sonra da dərindən mənimşəyəcək, döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlıqlarını daim artıracaqlar.

Müzəffər Ali Baş Komandan və cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli ordumuz 30 ilə yaxın Ermənistan silahlı qüvvələrinin işgallında qalmış torpaqlarımızı azad etdi. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa olundu. Bu gün bir daha şahidi olduq ki, şanlı Zəfərimizdən ilhamlanan qələbə ruhlu əsgərlərimiz üzərlərinə düşən böyük məsuliyyəti dərk edir, ərazi bütövlüyümüzə yönəlmış istənilən təhdidin qarşısını almaq üçün yüksək döyüş hazırlığına yiyələnirlər. Belə təlimlər də onların döyüş hazırlığını daha da təkmilləşdirir.

Bəxtiyar ƏLİYEV
"Azərbaycan Ordusu"

Oktaybrın 28-də Bakıda ölkəmizin NATO-nun Sülh naminə Tərəfdaşlıq Çərçivə Sənədinin qoşulmasının 30 illiyi münasibətilə "Enerji təhlükəsizliyi və iqlim dəyişikliyi üzrə Azərbaycan-NATO" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə NATO-nun innovasiya, Hibrid və Kiberməsələlər üzrə bölməsinin İqlim və enerji təhlükəsizliyi sektorunun nümayəndəsi, təşkilata üzv və tərəfdaş ölkələrdən, o cümlədən ölkəmizin aidiyyəti qurumlarından müvafiq sahəde ixtisaslaşmış ekspertlər və akademik dairələrin nümayəndələri iştirak ediblər.

Xarici İşlər Nazirliyinin Hə-

bi-siyasi məsələlər idarəsinin rəis müavini-şöbə müdürü Anar Mütəllimov tədbirdə açılış nitqi ilə çıxış edib.

Sonra enerji təhlükəsizliyi və Azərbaycanın Avropanın

Bakıda Azərbaycanın NATO-nun Sülh naminə Tərəfdaşlıq Çərçivə Sənədinin qoşulmasının 30 illiyi münasibətilə dəyirmi masa keçirilib

enerji təhlükəsizliyindəki rolü, mühüm enerji infrastrukturuna mümkün hədələr, risklər və onun mühafizəsi, iqlim dəyişikliyi və enerji təhlükəsizliyi arasında əlaqə mövzuları etibarla fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbirdə Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş və enerji təchizatçısı kimi rolü, həmcinin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə və yaşılan enerjiyə kecid istiqamətində fealiyyəti, o cümlədən COP29 tədbirinə ev sahibliyi xüsusi vurgulanıb.

Hər günü bir ömrə bərabər olan 44 günlük Vətən mühərbiyəsinin Böyük Qələbə ilə başa çatmasının artıq 4-cü ildönümü astanasındaydıq. 2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin cəbhə boyu törətdiyi genişmiqyaslı təxribat nəticəsində hərbi təyinatlı obyektlərimiz və yaşayış məntəqələrimiz müxtəlif çaplı silah və iricəpli minaatan, artilleriya qüvvələrindən istifadə olunmaqla atışə tutuldu. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin səhər saatlarında ictimaiyyətə müraciətində düşmən təxribatları nəticəsində hərbi qulluqçularımız və məlki insanlarımıza qətl yetirildiyi qeyd edildi.

Ali Baş Komandanın hər bir əmrinə hazır olan ordumuzun şəxsi heyəti düşmən təxribatının qarşısının alınması və məlki əhalinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün irəli atıldı. İlk gündən cəbhədə düşmənin uzun illər ərzində quraşdırıldığı maneələri və müxtəlif tipli müdafiə sədlərini məharətə yaradıq. Hər gün zəfər gününə bir addım da yaxınlaşırırdı. İllərdir işğalda qalmış torpaqlarımız, darmadağın olunmuş evlərin qalıqları düşmənə olan nifrəti daha da artırıran amillərdən idi ki, ordumuzun güc və qısa hissə qarşısında Ermənistan silahlı birləşmələri böyük itkiler verək geri çəkilirdi. Silahlanmamızda olan müasir standartlara uyğun döyüş vasitələri və hərbi texni-

şadan oğullarımız gecə-gündüz, isti-soyuq demədən öz yurduna övladlıq borcunu layiqincə və ləyaqətlə ödəyirlər.

Vətən müdafiəçilərimizin yanındaydıq. Leytenant Şahlar Hüseynov Vətənin keşiyində duran əsgərlərimizin komandirlərindəndir. Ötən ilin antiterror əməliyyatında əsgər kimi xidmət etə də, bu gün ordu sıralarında xidmət edən zabitlərimizden biridir. Gənc zabit səhəbat eynisində qeyd edir ki, keşiyində darduqları doğma yurd-

intizam, döyüş ruhu və vətənpərvərlikdir. 44 günlük haqq savaşımızda, antiterror və digər əməliyyatlarda Azərbaycan əsgəri Ali Baş Komandanın şərqiyya qoşduğu tapşırıqları yüksək peşəkarlıqla icra etdi. Bütün dünya şəhər orдумuzun gücünü gördü və bu gün də bu reallığı qəbul etməkdən başqa yolu yoxdur.

Azərbaycan əsgəri üzərində gəzdiyi bu torpağın müqəddəsliliyini, onun hər qarşı uğrunda şiddətli döyüşlərin getdiyini dərk edir. Vətən, xalq, Ali Baş Komandan sevgisi ile üzərinə düşən müqəddəs missiyanı yerinə yetirən əsgərlərimiz dərk edirlər ki, tarixi torpaqlarımız bizə ecdadlarımızdan qalmış ən ali əmanətdir. Bizimse komandır olaraq əsas vəzifəmiz şəxsi heyəti əsl döyüşçü kimi formalasdırıb, onları Vətənə sadıq müdafiəçilər olaraq yetişdirməkdir".

Əsgər Eşqin Muxtarov əslen Kəlbəcər rayonundandır. "Hərbi xidmət qəlbə və ruhu ilə Vətənə bağlı olan hər bir kəsin vətəndaşlıq və övladlıq borcudur. Bu torpaqda böyük boyabaşa çatmışıqsa, onun bütövlüyü qorumaq ən ümdə vəzifemizdir. Qalib ordunun hərbi mundurunu daşımaq da, Vətəni qorumaq da fəxarət dolu bir hissdir. Azərbaycan əsgəri ulu babalarından miras qalan torpaqları hər zaman qoruyub, onun varlığı üçün ölümə belə gedib. Vətəni sevmək onun həvəsinə, suyunu, daşını sevməkdir. Vətəni sevmək onun bayragını daim yüksəkdə dalgalandırmaqdır. Biz cismimizlə də, ruhumuzla da bu Vətənə bağlı-

yerlerinin reliyefindən, iqlimindən asılı olmayaraq Azərbaycan əsgəri daim ayıq-sayıqdır və xidmətini layiqince təşkil edir. "Mövzu xalqın firavanlığı, Vətənin bütövlüyüdürse, məsuliyyətin daha da artır. Bunun da başlıca şərti yüksək hərbi

Reportaj

Vətəni qorumaq ümdə vəzifədir

bizə həvalə olunub. Həmin tarixin bir parçası olmasam da, qəhrəman oğullarımızın işğaldan azad etdiyi torpaqlarımızda xidmət etməyimlə qürur duymoram. Üzərimə düşən vəzifənin məsuliyyətini də dərindən dərk edir, xidmətimi layiqincə təşkil etməyim üçün əlimdən gələni əsirgəmirəm".

Əsgərlər Cahandar Qasimov və Şamil Hacıyev də bu şərəflə missiyanın Vətəni qorumağın bir parçası olmağın bəxş etdiyi qürurdan danışırlar. Bugünkü firavanlığımızın teminatçısı olan əsgərlərimizlə həmsəhəbət olmaq məndə xoş duyular oyadır. Və bir daha əmin oluram ki, Vətən qarşısında övladlıq və vətəndaşlıq borcunu ödəməyin necə böyük məsuliyyət olmasını dərindən dərk edən gənc əsgərlərimizin yurdumuzun keşiyində ayıq-sayıq dayandığına inamımız sonsuzdur. Onlarla tanış olmaq və oxucularımıza tanıtmaq bizim üzərimizə düşür. Bizi də hər zaman Vətən təssübəkeşi övladlarla tanış olduğumuz üçün sevinirik. Sevinirik ki, Vətən, xalq sevgisini özündə birləşdirən əsgərlərimiz bu gün torpaqlarımızın keşiyində dayanmağın və bu məsuliyyətin ümdəliyini dərindən dərk edirlər. Onların hər biri şəhər orдумuzun yazdığı zəfər tarixi ilə bağlı geniş məlumatlıdır. Öz tarixini, milli mənsubiyyətini,

mandanın rəhbərliyi və qədirbələn xalqımızın dəstəyi ilə orдумuzun yazdığı tarixi gününə təqvimidir. 44 günlük Vətən mühərbiyi zamanı dünyada yaşayan 50 milyondan çox soydaşımız qəlbən və ruhən haqqı savaşımızın iştirakçısıydı. Yaşından, vəzifesindən və yaşıdagı yerdən asılı olmayıraq dünya azərbaycanlılarının qəlbə cəbhədə əsgərlərimizlə birgə döyündürdü. Mən də hadisələri ailəmle birləkde izləyirdim. Azərbaycan əsgərinin yazdığı tarixi yaşatmaq, Vətən torpaqlarını qorumaq bu gün

İkinci Qarabağ müharibəsi: tarixi Zəfər Günü xatirələrdə

Dövlətçiliklə bağlı olan hadisələr heç zaman unudulmur, tarixdə yaşayır, xatirələrdə yaşadılır. 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan İkinci Qarabağ müharibəsi Azərbaycan mətbuatını, bu sıradan "Azərbaycan Ordusu" qəzetiini də döyüslərə səfərbər etmişdi. Vətən müharibəsində "Azərbaycan Ordusu" döyüslərdən yazdı, döyüşənlərdən yazdı, mövqe qələbələrindən yazdı. Qəzətdə döyüşənlərin döyüslər haqqında təssüratlarından informasiyalar, zarisovkalar, məqalələr dərc olundu. Qəzətin əməkdaşlarının üç istiqamətdə hazırladığı səyyar saylar döyüslər getdiyi müddətdə çap olundu. "Sən qalib gələcəksən!", "Qələbə uğrunda", "Qalibiyət döyübü"

Polkovnik-leytenant Rauf Zeynalov:

- Xalq inanırdı ki, yüksək döyük və mənəvi-psixoloji həzirlığa malik olan Azərbaycan Ordusunun döyük əmrini qələbə ilə tamamlayacaq. Xatırlayıram ki, əsgərlərdən biri soruşmuşdu: Torpaqlarımızı işgaldən azad etmək üçün döyüslər nə vaxt başlayacaq? 2020-ci ilin sentyabrına kimi bəle sual bütün hərbi hissələrdə veriliirdi, hər yerde cavab eyni olurdu: Ali Baş Komandan döyük əmri verəndə. Azərbaycan Ordusu bu əmri yüksək döyük əzmi, qələbə ruhu ilə gözləyirdi. Əmr 2020-ci il sentyabrın 27-də verildi; düşmənin hücumunun qarşısını qətiyyətlə alan ordunun hissələrimiz eks-hücum keçdi. Bu eks-hücum İkinci Qarabağ müharibəsinin başlangıcı oldu...

İkinci Qarabağ müharibəsinin başlangıcından sonuna kimi düşmən özülü olmayan ümidi, keçilməzliyinə inanlığı istehkam və sədlərinə, havadarlarının köməyinə güvənib müqavimət göstərirdi. Azərbaycan əsgəri düşmənin işgal müddətində yaratdığı, yarada-yarada möhkəmləndirdiyi, möhkəmləndirməkə yeniləşdirdi sədləri darmadağın etdi.

Azərbaycanlıların erməniliklə ədalətli müharibəsinin döyüsləri Şuşanın həndəvərlərinə çatdırı...

Artilleriyaçılarımız döyüşən ordumuza yüksək dəqiqliklə dəstək verirdilər. Düşmənin neçə-neçə komanda və idarəetmə məntəqəsi, döyükə hazırlanmış qruplaşmaları, döyük maşınları karvanı, canlı qüvvəsi, ... darmadağın edildi.

Mayor Elşən Veysəlli:

- Düşmən güman edirdi ki, Azərbaycan Ordusunun hissələri Şuşaya Qırmızı Bazar qəsəbesi tərəfdən yaxınlaşacaq. Ona görə əsas qüvvələrinə bu səmət cəmləmişdi. Dö-

yüşən ordu hissələrimizin döyüsləri Şuşakənd, oradan da Şuşa istiqamətində olacaqdı. Laçın istiqamətindən də hücum ola biləcəyini ehtimal edən düşmən qüvvələrinin bir hissəsinə də bu istiqamətdə yerləşdirmişdi. Düşmənin fəal müqavimət göstərməsinə imkan verilmədi.

Komandanlıq miqyasına, planına, hücumun mərhələlərinə və ardıcılığına görə düşmənin güman edə bilməyəcəyi qərar qəbul etdi: Şuşaya meşələrdən yeni yol açılsın. Böyük Tağlar kəndindən meşələrə Çanaxçı və Sığnax kəndlərinə, Şuşa şəhərinə tərəf böyük bir məsafə yola çevrildi - buldozerlərlə və ellə! Döyüslər gedə-gedə! Mühəndis-istehkamçılarımız dar dağ cığırını döyük texnikalarının hərəkət edə bilecəyi meşə yoluńa əvvəldən. Bölmələrimiz artilleriya qurğularını Çanaxçı ətrafında cəmləşdirə bildi. Piyadalarımız qətiyyət ilə gəlməni döndü!..

Döyüşçülərimiz Şuşanın dağlarından keçməklə Şuşaya yaxınlaşdırıldılar. İkinci Qarabağ müharibəsinin - Vətən müharibəsinin həllədici döyüsləri burada baş tutdu. Döyüşənlər də, xalq da inanırdı və əmin idilər ki, bu döyüslər də qələbə ilə nəticələnəcək,

müharibənin sonunu yaxınlaşdıracaq...

"Natsionalnaya Oborona" jurnalında Şuşa döyüsləri haqqında bir məqale dərc olunmuşdu: "Belə döyük, dövlət, Vətən sevgisi görən olub, demək çətindir: Dağ yuxarı, şəhidi ciyində, döyükə-döyükə qan-ter içinde qalıxırı Azərbaycan Ordusuna. Nə yaralısını, nə də şəhidini eldən buraxırdı. Nəfəs almadan Şuşaya çıxdılar..." ...Bu məqale Şuşa uğrunda döyüslərin hərbi təsviridi. Rus jurnalisti gerçəkləyi yazıb...

Mayor Vəqif Mustafayev:

- Xocalıya Xocavəndinən Şuşaya qalxan yo-

İkinci Qarabağ müharibəsində döyüsləri tarixləşdirirdi. Müharibədə Murovdag istiqamətində zabitlər-dən biri deməşdi ki, növbəti döyükə əvvəlki döyükən qələbə ruhu ilə gedirdik, yəni, döyüşçülər döyükə dərc olunmuş məqalələrin uğurlamaları ilə gedirdi. Bu uğurlama "Azərbaycan Ordusu"nun uğurlaması idi...

İkinci Qarabağ müharibəsinin döyüsləri tarixləşdi, tarixləşənlər tarixi döyüslərin iştirakçlarının yaddaşlarındadı...

Tarixi Zəfər qazanıldı. Tarixi Zəfərdən dörd il keçir. Döyüslərin iştirakçısı olmuş hərbi qulluqçular Zəfər Günü böyük qürurla xatırlayırlar:

lun solunda üst-üstə qoyulmuş üç iri daş var. İkinci Qarabağ müharibəsində buralar da meşəlik olub. Noyabrın 6-də komandırın döyük əmri ilə üç döyüşçümüz buradan keçib düşmən mövqeyinə yaxınlaşmalı idi. Düşmən mövqeyinə yaxınlaşanda qarşıdan atəşə tutulublar. Atışılar. Solda da düşmən varmış, sağda da, qarşında da. Bir anlığa baxışları qoşalaşıb, mühasirəni şüretli həmle ilə yara bilərik. Hansı istiqamətə getməyi də baxışları müyyənəşdirib. Atışa-atışa Şuşa istiqametine getməyi də baxışları müyyənəşdirib. Mühəsirədən çıxa-çıxda döyüşçülerdən biri yaralanıb. Döyüşə döyüşə yaralanmış döyüşçünü də döyüsdən çıxardılar, düşmənin sırasını seyrəldə seyrelədə mühəsirəni yarıblar. Son anda o iki döyükçü də şəhid olub. Zəfərdən sonra orada əgidilin nişanəsi olan həmin üç iri daş üç şəhid döyüşünün xatıresinin nişanəsid...

Noyabrın 8-i Zəfər Günü oldu...

Mayor Namiq Əzizov:

- Ermənistən oktyabrın 1-de döyüslərdən uzaqda yerleşən

Gəncə şəhərinə ballistik raketlər atıldı. Sonra bu şəhərə daha dörd dəfə belə raketlər atılmışdı. Neçə-neçə bina dağıldı, ciddi xəsarət aldı. Oktyabrın 7-də beşinci raket hücumu zamanı 16 nəfər şəhid oldu, 55 nəfər yaralandı. Hückmətlərdən biri qəhrəmanlıqla döyüşün. Qələbədən sonra bu döyüşləri qururla xatırlayacaqsınız. Yaralanan döyüşçülərimiz müalicəyə getmək istəmiridilər. Yaralılardan biri qəhrəmanlıqla deməşdi ki, komandır, məni yaralarım incitmə, döyüslərdən uzaqlaşacağım incidentdir. Döyüşçülərimiz hamısı son döyüşün döyükçüsünü olmaq istəyidilər...

Vətən müharibəsi döyüşçüleri doğmalaşdırıldı. Əsgərlərimiz cəbrayıllı döyüşçüyü görə Cəbrayıldı, ağdamlı döyüşçüyü görə Ağdamda, kəlbəcərlə döyüşçüyü görə Kelbəcərdə döyüşmək isteyirdilər, yəni, döyüşçülərin hamısı bir-birinin ruh qardaşı idi. Əsgər Sabir Qasımov cəbrayıllı əsgərə deməşdi ki, Cəbrayıllı işğaldən azad ediləndə sənin ailəni mənim adımdan atam sevindirecək. Deyəcək ki, döyüşlərin qalibi olan oğlunuzun döyükçüsünü yoldaşları belə niyyət eləyiblərmiş. Döyüşçülərimiz noyabrın 8-ni bu ovqatla qarşıladılar...

Polkovnik-leytenant Rauf Zeynalov:

- Dörd döyükçünü kəşfiyyata göndərmək istəyən təqim komandırı kimin getmək

Baş leytenant Elvin Şükürlü'nün şücaeti Azərbaycan Ordusunun zabitinin mənəvi kamilliyyinin nümunəsi kimi tarixləşdi. Baş leytenant Elvin Şükürlü'nün xidmət etdiyi hərbi hissə Murovdag istiqamətində döyüşdü. Əsgər Samir Qasımovun döyüşdən əvvəl dedikləri hamının döyükəzəmini, qələbə ruhunu coşdurmuşdu: "Şəhid olsam, qisasımı alsanız, ruhum sizə alıqışçı olar...". Elvin şəhid olmuş əsgərin qisasını alacağına and içibmiş. Dan yeri söküləndə ehtiyatlı düşmən mövqeyinə düşüb. Qarşısına çıxan düşməni səssizcə zərərsizləşdirib, sonra yaxınlaşan başqa düşməni, sonra üçüncü, dördüncü... Məhv etmək istədiyi beşinci düşmən avtomatın tətiyini sıxmağa macəl tapıb.

İkinci Qarabağ müharibəsi tarixinin məhkəməsi, Azərbaycan Ordusunun qazandığı tarixi Zəfər tarixin hökmü oldu...

Mayor Vəqif Mustafayev:

- Azərbaycanın ərazi bütövlüğünün tam bərpası ilə nəticələnən bu ədalətli müharibə erməniliyin mahiyyətini də göstərdi, işğalçılığın son aqibətinin nə ilə nəticələnəcəyini də. Bu baxımdan Vətən müharibə tarixi müharibə oldu.

Mayor Elşən Veysəlli:

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin bir kələmini xatırlayıram: "Biz nəinki XXI əsrin müharibəsinin nümayiş etdirmişik, biz dünyada heç vaxt olmayıyan Qələbəni qazanmışıq. Çətin relyef şəraitində düşmənin bir neçə istehkaminin qarşısında biz peşəkarlıq, məharət, güc, hərbi elm qoymuş və düşməni torpaqlarımızdan qovduq".

İkinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçıları dörd ilin o üzündə qalan tarixi böyük qürurla, dövlətə, dövlətçiliyə böyük sədəqətlə xatırlayırlar. Şəhidləri ehtiramla anırlar. Bu xatırlamalar həm sevgidi, həm müharibənin başlangıcından sonunu görəməyə qadir olan bir xalqın inamının zərrəsidi, həm də ordunun gücünü ifadə edən fikirlərdi...

Anmaq yaşatmaqdır, yaşatmaq - tarixləşdirmək...

İkinci Qarabağ müharibəsi: tarixi Zəfər Günü xatirələrdə

(Əvvəli 4-cü səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin gerçəklisin ifadəsi olan "Azərbaycan xalqı, Azərbaycan dövləti heç zaman Azərbaycan ərazisində ikinci erməni dövlətinin yaranmasına imkan verməz" kəlamını unudan Ermənistən yeni ərazilər işgal etmək niyyəti ilə müxtəlif miqyaslı təxribatlar törətmək istəvirdi. Belə işgalçılıq niyyətlərinin qarşısı alınan döyüslərdə düşmən duyurdu ki, Azərbaycan Ordusu yüksək döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığa malikdir. Duyurdu, ancaq yenə işgalçılıq niyyətindən əl çəkmidi. 2020-ci il sentyabrın 27-də düşmənin hücumunun qarşısını qətiyyətlə alan Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanın əks-hücum əmrini qələbələrə yönəltdi, il-

Leytenant Kamil İbrahimzadə:

- İkinci Qarabağ müharibəsi xalqımızın tarixində dövlətçilik mübarizəsinin müharibəsi kimi xatırlanacaq. Həm də tarixi Zəfərlə tamamlandı üçün qururla xatırlanacaq. Bu müharibədə qazanılan böyük qələbə həm Azərbaycanın ərazilərini işğaldan azad etdi, həm də dünya dövlətləri rəsmi, qeyri-rəsmi etiraf etdilər ki, Azərbaycanın qazandığı qələbə işgalçılıq üzərində qazanılan qələbədir. Əsgərlərimiz İkinci Qarabağ müharibəsində məktəbli idilər, ancaq döyüslər də, qazanılan tarixi Zəfər de onların yaddaşında böyük qururla yaşadılır...

Əsgər Həsən Museyibzadə:

- 2020-ci ildə 14 yaşımız vardi. Müharibənin başladığını eşidəndə bizi də döyüslərə getmək istədik. Aparmadılar, dedilər ki, uşaqlar döyüşə gedə bilənlər. Səhərini gün tarix müəllimimiz müharibələrdən, ədalətli müharibələrdən, Azərbaycanın ədalətli müharibəsindən, qazanılan ilk döyüş uğurlarından danişdi. Sevindik - ordumuz qələbələr qazanırdı, bir az sıxıntılar yaşadıq - döyüşənlərin sırasında deyildik. Biz müharibənin ilk gününü də, müharibənin nə olduğunu dərk etdiyimiz ilk dərsi də heç zaman unutma yasağı. 44 gün bu dərsin ovqatı ilə yaşadıq. Hər dərs gənəmiz müharibədə qazanılan qələbələrin ovqatı ilə keçirdi. Döyüşən ordumuz bizi dərslərdən eləvə dönməz vətənpərvərlik dərsi keçirdi. Həmimiz özümüzü döyüslərdə hiss edirdik. Ordu hissələrimizin düşmənin istehkam və sədlərini dağıtmışının qürürunu yaşamaq necə xoş idi! Biz də qürurlarıdıq ki, mövqə qələbələri ordumuzu Böyük Qələbəyə aparır. PUA-larımız hücum edəndə düşmənin necə qəçdiğini görəndə işğalın sonuna az qaldığına əmin olurdum...

Noyabrın 8-də ordumuz Şuşanı işğaldan azad etdi. Zəfər günü qürurumuzun günü oldu. Noyabrın 10-da Vətən müharibəsi başa çatdı. Vətən müharibəsində şəhid olanları biz də ehtiramla yad edirik. Biz də Vətəni onlar kimi sevməyi özümüzə mənəvi borc bilirik...

Əsgər İsmayıllı Mustafayev:

- Komandirimiz danişirdi ki, Vətən müharibəsində iki qardaş da döyüşüb. Nazirle Tacir Allahverdiyevlər. Əkiz

kin qələbələr qazandı. Düşmən geri çəkilməyə məcbur oldu. Ordumuz döyüşə-döyüşə Böyük Qələbəyə yaxınlaşırı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev xalqa müraciətində dedi: "Dünya hec bir qüvvə bizi haqq yolundan döndərə bilməz. Dünya da hec bir ölkə bizim iradəmizə təsir edə bilməz. Biz haqq yolundayıq. Biz qalib gəlirik. Biz zəfər ələriq və biz torpaqlarımızı geri alacaqıq, ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik"...

Həmin vaxtlarda orta məktəbdə oxuyan şagirdlər indi hərbi xidmətdədirler. Onlar da müharibəni böyük inamlı, sevgi ilə izləyiblər. Bu gün əsgər kimi 2020-ci ilin 8 Noyabını da Vətənə sevgi ilə, orduya ehtiramla tarixi Zəfərin qüruru ilə xatırlayırlar...

qardaş imişlər. 19 yaşıları varmış. Ağdamın Güllü kəndində anadan olublarmış. Hərbi xidmətə eyni gündə gediblərmiş, eyni hərbi hissədə xidmət edirlərmiş. Oktyabrın sonlarında Füzuli istiqamətində döyüşürlərmiş. Nazir ayağından, Tacir qolundan yaralanıblar. Birinin yaralanmasından o birinin xəbəri olmayıb. Yaraları yüngül olduğuna görə yenə döyüşüblər. Nazir sağ cinahda döyüşürmüş, Tacir sol cinahda. Sağda döyüş gərginləşəndə Tacirin üreyi sıxlırmış, solda döyüş gərginləşəndə - Nazirin. Döyüş döyüşə düşməni sıxlırdanların sırasında onlar da olublar. Döyüş bitəndə yenə qolları bir-birinin kürəyində çarpazlaşacaqdı...

Snayper güllesi Nazirin ürəyinin yaxınlığına dəyib. Qanı dayandırmış mümkin olmayıb. Qardaşının yaralandığını Tacir də görüb. Üzünü qardaşının son nəfəsinə söykləyib, şəhid qardaşının sinəsinə iki damla yaş düşüb. Tacir dikəlib, döyüşmək üçün düşmənlərə tərəf gedib. Səsləyiblər, dayanmayıb. Qarşıda dörd-beş düşmən əsgərini görəndə ayaq saxlayıb, nəfəs dərəmədən atəş açıb. Ermənilərdən üçü ölüb, o birinin atdığı gülə Tacirə dəyib. Tacir də şəhid olub...

Əsgər Heydər Quliyev:

- Vətən müharibəsinin qəhrəmanlıqları haqqında müəllimlərimizdən də eşidirdik, vəlideynlərimizdən də, televiziyadan da. Hamımız qəhrəmanları gerçək qəhrəmanlar kimi sevirdik. Tanımadığımız o qəhrəmanların hamisi hamımızın əzizi idi. Yoldaşlarımızdan biri ədəbiyyat müəllimizdən soruşdu ki, xalqın sevdii qəhrəmanlar indi də olacaqmı? Müəllimimiz Birinci Qarabağ müharibəsinin qəhrəmanı olmuş Yusif Mirzəyev

dinləye-dinləye ordumuzun qazanacağı Qələbəni gözleyirdi. O vaxtlarda nənəmdən eşitdim bir fikir indi də yadımdı: Ne gecəmiz gecədi, nə gündümüz gündüz. Hami Qələbə gözləyirdi. Biz şagirdlər də hamının sırasında. Xatırlayıram ki, oktyabrın 4-de Cəbrayıl şəhəri işğaldan azad edildi. Həmin axşam məktəbimizin yuxarı sinif şagirdləri böyük bir atəşfəsnəliq düzəldtilər. Bu coşqunun sevincinə Birinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçılarından da gələnlər olmuşdu. Onda eşitdim bir fikri heç zaman unutmaram: Xalqımız bu gün üçün 28 il narahatlı günlər, səksəkəli gecələr yaşayıb. Bu narahatlığı ordumuzun qazandığı Zəfər sonlandıracaq. Belə də oldu. Ordumuz tarixi Zəfər qazandı. O vaxtdan dörd il keçir.

Əsgər Heydər Quliyev:

- Birinci Qarabağ müharibəsi iştirakçı olmuş zabit Füzuli Rzaquliyev döyüşlərə oğlu ilə birlikdə gedib. Ata-əğəl döyüş yoldaşı olub. Biri digərinə görə daha qətiyyətə döyüşüb, hər ikisi - Vətəne görə. Bunu səhərini sinif yoldaşlarına da dedim. Müəllimimiz həmin gün bize Vətən müharibəsinin müqəddəsliyindən də danişdi, bu müqəddəsliyi Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi ilə qələbəyə aparan belə döyüşçülərdən də.

Leytenant Orxan Hüseynquliyev:

- 2020-ci il 8 Noyabr Zəfəri həmisi bu qururla xatırlanaq.

Əsgər Yəhya Hümbətli:

- Televiziyyadan eşitdik ki, noyabrın 10-da üzərəfli bəyanat imzalanıb. Müəllimimiz dedi ki, bu Bəyanat Azərbaycanın qalibiyət, Ermənistən məglubiyyət sənədi oldu. Ermənistən hərbi qüvvəleri Kelbəcərdən, Ağdamdan, Ləçəndən döyüslər olmadan çıxdı. Ermənistən Xankəndidə, Xocalıda, Əsgəranda qalan qüvvələri və Ermənistəndən idarə edilən silahlı qruplaşmaları yenə təxribatlar töredir, işğaldan azad edilmişərəzilərimizi minalayırdılar...

Əsgər Ərşad Manafov:

- Kendimiz döyüslərdən uzaq olsa da, camaat özünü döyüslərdə hiss edirdi. Ham döyüsləri izləyə-izləyə, televiziyanın məharibə xəbərlərini

Əsgər Heydər Quliyev:

- 2023-cü il sentyabrın 19-da ordumuz Ali Baş Komandanın əmri ilə antierror əməliyyatına başladı, qısa müdədə qələbə qazanıldı, düşmən qüvvələrinin qalıqları da, qeyri-qanuni dəstələri də təslim oldu. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü tam bərpa edildi.

Əsgər Rəvan Qaçayev:

- Bu qələbə 2020-ci il noyabrın 8-də qazanılan tarixi Zəfərin davamı oldu, işğalçılığa son qoyuldu. 2023-cü il noyabrın 8-də Xankəndidə Azərbaycan Ordusunun hərbi paradi keçirildi. Son on illərin hərbi qarşılmasını Azərbaycan Ordusu hərbi-siyasi yolla sonlandırdı...

Əsgər İsmayıllı Musayev:

- Ordunun şəxsi heyəti həmişə xalqın əzizi olub. Müharibədə oğlu döyüslərdə olan atanın qürurunu da unutmur, qonşuların əsgər atasına ehtiramını da. Atam deyirdi ki, hər yerdə belədi, mühabibə insanları doğmalaşdırı.

Əsgər Yəhya Hümbətov:

- Həmin paradi biz də izlədik. O qüruru yaşayanda tarixi Zəfəri yenidən yaşayırıq, tarixi Zəfəri tam qələbə ilə təmələyənləri əzizlərimiz kimi xatırlayıraq...

Leytenant Orxan Hüseynquliyev:

- Həmin paradda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin çıxışından bəzi məqamlar coxumuzun yaddaşındı: "Sentyabr ayında keçirilmiş antiteror əməliyyatı cəmi bir gün, ondan da az çəkdi. Azərbaycan Ordusu peşəkarlıq və qəhrəmanlıq göstərərək, bütün strateji yerlərə çıxaraq, qısa müddət ərzində o əməliyyatın tələyini həll etdi və düşmən ordusunu təslim olmağa məcbur oldu. Nəinki təslim oldu, hətta 30 il bundan əvvəl bizim torpağımızda yaratdıqları qondarma rejime də xitam verildi, o rejim də süqut etdi, halbuki bu, qanunsuz rejim idi. Beləliklə, biz tarixi ədaləti bərpa etdik. 20 sentyabr 2023-cü il bizim tariximizdə qalacaq, necə ki, 8 Noyabr..."

2020-ci il noyabrın 9-u səhərlərin ən gözəli kimi açıldı. Cıdır düzəninin qarışıqlığı çəkiləndə dünyaniň başarı dövlətləri, başarı düşüncəlilər dedilər ki, açılan səhərin mübarək, Azərbaycan Ordusu! Sulalı durulan, bulaqları çağlayan, yelləri ağacların budaglarını daraqlayan ellərobalar dedilər ki, Zəfərin mübarək, Azərbaycan Ordusu! O gündən dörd il keçir. Neçə dörd illər də tarixləşək, bu ovqat "Mən azərbaycanlıyam!" deyənlərin ömür qüruru kimi yasadılacaq. Tarixdə də, vadəslarda da...

Rəşid HÜSEYNOV,

fotolar

çavuş

Namiq PƏNAHOVUNDUR
"Azərbaycan Ordusu"

Şəhidlərimizin xatirəsi anılıb

Torpaqlarımızın ərazi bütönlüyü uğrunda şəhidlik zırvisinə yüksələn Şəhriyar Əlibəyli, Vaqif İsmayılovzadə və Toğrul Atakışiyevin xatirəsinə həsr olunan anım mərasimləri keçirilib.

Anım mərasimləri çərçivəsində şəhidlərimizin məzarla-

rı ziyarət olunub, üzərinə gül dəstələri qoyularaq xatirələri ehtiramla yad edilib.

Müdafıə Nazirliyinin və ictimaiyyətin nümayəndələri, şəhidlərimizin ailə üzvləri, döyüş yoldaşları və məktəblilərin iştirak etdiyi mərasimlərdə əvvəlcə Ümummilli Lider

Heydər Əliyevin, Vətənimizin müstəqilliyi, suverenliyi və ərazi bütönlüyü uğrunda şəhid olanların xatirələri bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Hymni səsləndirilib.

Mərasimlərdə çıxış edənlər şəhidlərimizin şərəfli döyüş yo-

lundan, peşəkarlığından söz açaraq Vətən mühəribəsində və digər uğurlu əməliyyatlarda iğid oğullarımızın göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıq nümunələrindən danışıblar.

Şəhidlərimizin ailə üzvləri və yaxınları onlara göstərilən diqqət və qayğıya, eləcə də

şəhidlərimizin xatirəsinin daim uca tutulduğuna görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Müdafıə Nazirliyinin rəhbərliyinə minnətdarlıqları bildiriblər.

"Azərbaycan Ordusu"

*Müdafıə Nazirliyinin
yaydığı vizual görüntülər.
ictimailəşdirilmiş rəsmi,
açıq mənbələrdən toplanmış məlumatlar, eləcə də
döyüşlərdə iştirak etmiş səxslərin söhbətlərinin təhlili əsasında belə bir nəticəyə gəlmək olar ki.
Vətən mühəribəsində ənənəvi döyüş üsullarına əlavə etdiyi məzmun və tətbiq etdiyi yeniliklər sayəsində şanlı Azərbaycan Ordusu qısa müddət ərzində qalıbgalrək əzəli torpaqlarımızı Ermənistan silahlı güvvələrinin işğalından azad etmişdir.*

Qururverici haldır ki, Azərbaycan Ordusunun 2020-2023-cü illərdə həyata keçirdiyi əməliyyatlar xərici ekspertlər, hərbi təhsil müəssisələri və beynəlxalq mərkəzler tərəfindən öyrənilir, təhlil edilir. Vətən mühəribəsinin növbəti ildönümünün qeyd edildiyi günlərdə döyüş əməliyyatlarında qələbələrimizi səciyyələndirən bəzi məqamlardan danışarkən aşağıdakı faktlar barədə mülahizələrimi oxucularla bölüşmək istərdim.

İlk olaraq qeyd etməliyəm ki, planlaşdırılan əməliyyatlar və veriləcək döyüş tapşırıqlarına aid həlledici məqamlarda məxfilik rejiminin qorunması ekstra səviyyədə təmin olunmuşdur.

Növbəti bir məqam kimi Vətən mühəribəsi dövründə ordumuz tərəfindən pilotsuz uçuş aparatlarının (PUA), Quru Qoşunları, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr, artilleriya və hərbi aviasiyadan qarşılıqlı əlaşşma şəraitində sinxron fəaliyyəti qeyd edilməlidir.

Olkəmizdə aparılan uğurlu ordu quruculuğu prosesinde rabitə, avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemlərinin ən müasir tələblərə uyğunlaşdırılması, mobil qruplar vasitəsilə təminat-təchizat tapşırıqlarının, eyni vaxtda yaralıların döyüş meydanından düşmən atəşini altında təxliyəsinin operativ və

Azərbaycan Ordusunun ənənəvi döyüş üsullarına qatdığı məzmun və tətbiq edilən yeniliklər Vətən mühəribəsinin parlaq səhifələrindəndir

fasiləsiz təmin olunması, qısa müddət ərzində mobil səhra hospitallarının işə salınması və mülki tibb müəssisələrinin hərbi həkimlərimizə dəstək üçün səfərber edilməsindən də fəxr hissi ilə danişmaq olar. Şəxsi heyət baxımından itkilərin sayının minimum olması və döyüşlərin yüksək seviyyədə təminati Ali rəhbərliyin ən əsas tapşırıqlarından biri idi.

Döyüş iştirakçıları ilə söhbətlər əsnasında eşitdiyim, artilleriya qurğularına və raket komplekslərinə atəş mövqelərinin qısa zamanda hazırlanması işlərini yerinə yetirmək üçün əlavə xüsusi texnikanın verilməsi faktını da ayrıca qeyd etmək olar. Həmin xüsusi texnikanın raket-artilleriya heyətləri tapşırıq yerinə yetirdiyi günlərdə onlara daim birlikdə hərəket etməsini də səmərəli bir yenilik olaraq misal göstərmək olar. Bu yanaşma düşmənin legitim hərbi hədəflərinin artilleriya zərbələrinin endirilməsinə, həmcinin, düşmən tərəfindən atəş vasitələrinin yeri təyin edildikdə qısa vaxt ərzində başqa əraziyə hərəkət edərək, yeni atəş nöqtəsinin yaradılmasına imkan vermişdir.

Diqqət çəkən yeniliklərdən biri de indiki Zəfər yolunun bir hissəsinin ancaq gecə vaxtlarında, gərgin döyüşlərin getdiyi günlərdə, düşmənin xəbər tutmadan bir neçə gün ərzində çəkilməsidir. Bildiyimiz ki, gecə vaxtlarında işləyən texnikanın səsi uzaq məsafədən eşidilir. Mühəndis Qoşunları indiki Zəfər yolunun müəyyən bir hissəsinə çəkərən, işləyən texnikalarımızın səsini düşmən eşitməsin, duyuq düşməsin deyə, yuxarı qərar-gahın tapşırığı ilə bir dəqiqədən bir artilleriya bölmələrimiz tərəfindən düşmən mövqelərinə atəş zərbələri endirilirdi. Ermənistan hərbçiləri xəbər tutanda, artıq 20 kilometrə yaxın yol salınmışdı. Həmin yoldan keçən Quru Qoşunlarının birləşmələri əməliyyat planına uyğun olaraq növbəti döyüş tapşırıqlarını icra edir.

PUA-lar vasitəsilə özümüzün və düşmən bölmələrinin

44 gün ərzində onlayn rejimdə müşahidə altında saxlamasını da ordumuzun ənənəvi döyüş üsullarına qatdığı yeni məzmun kimi dəyərləndirilməlidir. Fasiləsiz müşahidə sayesində düşmən tərəfindən yaranan biləcək tehdidlər və eks-həmələlər barədə bölmələrimizə evvelcədən xəbər verilir, lazım gəldikdə əməliyyatlara operativ müdaxilələr edilir, bölmələrimiz tərəfindən verilən tapşırıqların necə icra edildiyi qeydə alınır. Tətbiq edilən bu üsul düşmənin eks-həmələlərinə əvvəlcədən hazır olmağa, nəticədə döyüşlər zamanı bölmələrimizin itkilərinin minimuma endirməye imkan verirdi. Eyni zamanda, əməliyyat rayonuna əlavə güc və qüvvə cəlb etməye başlayan Ermənistan silahlı qüvvələrinin ehtiyatlarının koordinatlarının artilleriya və aviasiya vasitələrimizə ötürülməsi təmin edildi. Döyüşlər zamanı qeydə alınmış videolar əsasında aparılan təhlillərin nəticələri bu gün qoşunların döyüş hazırlığı məşğələlərində, eləcə də təlimlərdə də geniş istifadə olunur.

Ərazilərimizin relyefi nəzəre alınaraq, tanklardan kütləvi şəkildə istifadə edilmədi. Yalnız Quru Qoşunlarına dəstək, düşmənin müxtəlif atəş nöqtələrinin məhv edilməsi və yarma əməliyyatında, eləcə də Ağdam istiqamətində düşmənin böyük bir qoşun hissəsini saxlamağa məcbur edən aladıcı hücum əməliyyatlarında tanklarımızın səmərəli tətbiq edilməsi də ənənəvi döyüş metodlarına bir əlavə olaraq dəyərləndirile bilər.

Təbii ki, döyüşlərə bağlı ele-

məqamlar var ki, illər sonra da

hərbi ekspertlər bu mövzuya maraqla müraciət edəcəklər.

Diqqət yetirilməli daha bir məqam, pilotlarımızın səmərəleşdirici təklifləri əsasında Müdafıə Nazirliyinin təmir zavodlarının və yerli hərbi sənaye kompleksinin imkanları hesabına hərbi aviasiya vasitələrimizə quraşdırıldığımız, eləcə də başqa ölkələrdən aldığımız qurğular sayesində düşmənin hava hücumundan müdafiə vasitələrinin təsir dairəsinə daxil olmadan döyüş tapşırıqlarının icrasıdır. Hərbi təyyarə və helikopterlərimiz uzaq məsafədən düşmənə zərbələr endirmək yanaşı, vizual müşahidələr aparmaqla digər bölmələrə düşmən qüvvələrinin hərəkəti və atəş vasitələri barədə operativ məlumatların ötürülməsinə də təmin edir, eləcə də düşməni "kor edəcək" xüsusi manələr yaradırırlar.

Vətən mühəribəsi zamanı Komando hərbi hissələrimizin

olmamasına baxmayaraq, qısa zaman kəsiyində yaranmış, qısalılmış intensiv döyüş həzərliyi kursu keçmiş həmlə təborları əməliyyatlar zamanı özünü tam doğrultdu. Həmlə təborlarının şəxsi heyəti ən çətin tapşırıqları belə uğurla icra edərək qələbələrimizə böyük töhfələr verdi. Bununla bağlı sadəcə deyə bilərem ki, həmlə təborlarının əməliyyatlarda istifadəsi zamanı da

ənənəvi döyüş metodlarından

fəaliyyəti ilə bağlı məxfiliy qorumağa imkan vermişdir. Bununla bağlı sadəcə bir fikir söylemək istərdim: "Düşmən duyurq düşəndə xüsusi təyinatlılarımız artıq onun mövqeyində idi".

Xüsusi təyinatlılarımızın

yüksək peşəkarlığının ən ba-

rız göstəricisi isə qarşıya qo-

yluşmuş tapşırıqların qüsursuz

icrası, Müzəffər Ali Baş Ko-

mandan tərəfindən layiq gö-

ruldükələri təltiflər və Şuşanın

azad edilməsi kimi unikal

əməliyyatın yalnız atıcı silah-

larla həyata keçirilməsidir.

İsa İSMAYILOV,
ehtiyatda olan
polkovnik-leutenant,
hərbi jurnalist

Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti ilə keçirilən ictimai-siyasi hazırlıq dərsi

(İctimai-siyasi hazırlıq dərsinin qrup rəhbərinə kömək)

Sıallar:

1. Döyüş növbətçiliyinin təşkili və aparılması zamanı əsas təhlükəsizlik tələbləri.
2. Hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi.

Döyüş növbətçiliyinin təşkili və aparılması zamanı əsas təhlükəsizlik tələbləri

Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Nizamnamə və telimatlının, müdafiə nazirinin əmirlərinin, eləcə də bilavasitə rəislərin əmr və sərəncamlarının tələblərinə müvafiq olaraq, birləşmə və hissələrdə təhlükəsizlik tədbirlərinin təşkili, onların keçirilməsi nə rəhbərlik və nəzarət edilməsi komandirlərə və digər vəzifəli şəxslərə həvələ olunur. Onlar döyüş hazırlığı məşğələlərini təşkil edərkən və bu məşğələlərin gedidiñə təhlükəsizliyin təmin olmasına dair tədbirlərin işlənilə hazırlanmasını həyata keçirirlər.

Döyüş növbətçiliyinin "Döyüş növbətçiliyinin təşkili və aparılmasına dair Telimat" a uyğun təşkil olunur ve düşmənin qəfildən hücumunun vaxtından aşkar edilməsi və dəf olunması, həmçinin müdafiənin dayanıqlılığını və keçilməzliyini təmin etmək məqsədilə təşkil olunur. Silahlarla, döyüş və digər texnika, eləcə də cihazlarla işlədikdə, marş, təlim, döyüş atışları, uşus, gəmi səfərləri, xüsusi məşğələlər aparıldığda, qaroval və daxili xidmət növbətçiliyi zamanı komandır (rəis) adları çekiñən hallar üçün zəruri təhlükəsizlik tədbirlərini müəyyənleşdirib, tabeliyində olanlara çatdırımlı və bu tədbirlərin ciddi surətdə yerine yetirilməsini tələb etməlidir.

Döyüş növbətçiliyinin təşkili və aparılması zamanı postlarda (döyüş mövqelərində) aşağıdakı təhlükəsizlik qaydalarına əməl edilməlidir:

- ehtiyac olmadan patronu patron yuvasına yeritmək;
- silahla əsgər sığınacağına daxil olmamaq;
- silah doldurma-boşaltma yerində ancaq post (mövqə) başçısının nəzarəti altında silahı doldurmaq (boşaltmaq);
- dəraq taxılandan sonra silahı qoruyucuda saxlamaq;
- doldurulmuş silahla (qoruyucuda olsa belə) davranış qaydalarını pozmamaq;
- içərisində mərmi (patron) olub-olmamasından asılı olmayaraq, silahı şəxsi heyətə, əsgər sığınacağına, yaşıyış məntəqəsinə tərəf yönəltmək;
- silaha boş dəraqı taxarkən patronun olub-olmamasına nəzarət etmək;
- gecə vaxtı tonqalların qalanmasına, maşınların qarşı tərəfin (düşmənin) müsahibəsi altında olan sahələrdə qoşulmuş faralarla hərəkətinə yol verməmək.

Döyüş növbətçiliyində olarkən silahı sökməməli, qarşı tərəflə (düşmənlə) heç bir halda əlaqəyə girməməli, döyüş növbətçiliyinin yerini (postu) post (mövqə) başçısının icazəsi olmadan tərk etməməli və deyilən tələbləri yerinə yetirməyen əsgər yoldaşı barədə rəhbər post (mövqə) başçısına məruzə edilməlidir.

Hərbi qulluqçuların sağlamlığının qorunması sanitar-gigiyena qaydalarına əməl edilməsi, profilaktika və epidemiya əleyhinə tədbirlərin keçirilməsi ilə, həmçinin ərazidə tanınmayan bitki və meyvələri yeməməklə, həşəratlara yaxın durmamaqla və açıq ərazidə yatmamaqla şəxsi heyətin sağlamlığı üzərində daimi tibbi nəzarətlə əldə edilir.

Hər bir hərbi qulluqçu şəxsi və ictimai gigiyena qaydalarına ciddi riayət etməli və öz organizmini gündəlik möhkəmləndirməli, tərli-tərli soyuq su içməməli, kəsici, deşici əşyalarla zərafat etməməli və həkimin məsləhəti olmadan dərman qəbul etməməlidir. Yoxlanılmamış su hövzelərindən su içməməli, ancaq qaynadılmış suyu içmək məsləhət görülür. Soyuq vaxtlarda hərbi qulluqçuların organizminin həddindən artıq soyuması və donması, isti vaxtlarda isə həddindən artıq qızması, gün yanıqları və istilikvurma hallarının qarşısını alan tədbirlərin görülməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Hava şəraitində asılı olaraq ildirim

rıllar, silahları boşaldırlar və qoruyucuya qoyurlar (elektrik tətiyi açılır).

- Döyüş maşınları ilkin vəziyyətə qaydانا kimi ("Maşınlara" komandası verilənə qədər) lükleri açmaq və döyüş maşınlarından çıxməq qadağandır.

- Əl döyüş qumbaraları atılonda zapal yalnız qumbaranı atmaqdan evvel rəhbərin komandası ilə qoyulur. Döyüş el qumbaralarını qumbara çantasından kənarda daşımaq qadağandır. Daldanacaqdən müdafiə və tank əleyhinə qumbaralar partlayandan 10 saniyədən az olmayıaraq keçəndən sonra çıxməq olar. Əgər doldurulmuş döyüş qumbarası atılmayıbsa (qoruyucu

- ətraf təbii mühitə zərər vurmaqın maksimum azaldılması.

Hərbi hissədə hərbi xidmət təhlükəsizliyinin təmin olunması sisteminin əsas vəzifəsi - hərbi xidmətin təhlükəsizlik səviyyəsini azaldan mənfi amillərin təsirinin neytrallaşdırılması və gündəlik fəaliyyət prosesində bütün kateqoriyalı hərbi qulluqçuların optimal idarə olunmasının təşkilidir.

Hərbi xidmət təhlükəsizliyinin təmin olunmasının digər vəzifələri aşağıdakılardır:

- hər bir hərbi qulluqçuda təhlükəsizlik tədbirlərinə və qaydalarına ciddi əməl olunmasına dair şəxsi məsuliyyətin formalaşması;

- şəxsi heyətdə həm öz həyatının, sağlamlığıının, həm də ətrafdakıların həyat və sağlamlığının qorunub saxlanması şəxsi intizamın formalaşdırılması;

- bütün kateqoriyalı vəzifəli şəxslərə hüquqi mədəniyyətin və mövcud hüquq normalarının yerinə yetirilməsi hissinin işləniləşdirilməsi;

- hərbi qulluqçuların maksimum təhlükəsiz fəaliyyətini təmin edən möhkəm hərbi-peşkar və mənəvi-psixoloji keyfiyyətlərin formalaşdırılması;

- bütün kateqoriyalı herbi qulluqçulara, hərbi nizamnamələrə hörmətlə yanaşılmasının, onların tələblərinə ciddi əməl edilməsinə dair bacarıq və verdilərin aşilanması, şəxsi intizamın və icraçılığın tərbiyəsi;

- şəxsi heyətdə mülki əhaliyə hörmətlə yanaşmanın və onlara qarşı normativ hüquqi tələblərin ciddi yerinə yetirilməsinin formalaşdırılması;

Hərbi xidmətin təhlükəsizliyi aşağıdakı əsas növlərə bölündür:

- döyüş növbətçiliyinin (növbəsi) təhlükəsizliyi;

- qaroval, daxili və qarnizon xidmətin təhlükəsiz aparılması;

- silah və hərbi texnikanın istismarının təhlükəsizliyi;

- döyüş hazırlığının (o cümlədən, atış çalışmalarını, döyüş atışları, taktiki təlimlərin keçirilməsi, döyüş texnikasının sürüləməsi) təhlükəsizliyi;

- praktiki və xüsusi məşğələlərin təhlükəsizliyi;

- təsərrüfat işlərinə cəlb edilən hərbi qulluqçuların təhlükəsizliyi.

Hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair komandirlərin fəaliyyətinin vacib mərhələsi tabeçilikdə olan bölmələrdə hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin vəziyyətinin təhlili və onun təmin edilməsinə dair yekunların keçirilməsidir.

Hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin vəziyyətinin təhlili hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin vəziyyətinə dair məlumatların toplanması və sistemləşdirilməsi, aparılan işdə mövcud nöqsanlar və onların xarakterik səbəbləri, hərbi qulluqçuların, mülki işçilərin həyat və sağlamlığına, ətraf mühitə zərər vurma hallarının qarşısının alınması tədbirlərinin müəyyən edilməsi daxildir. Hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair yekun döyüş hazırlığının, hərbi intizamın, qoşun xidmətinin təhlili və yekunu ilə bir vaxtda keçirilir.

Hərbi qulluqçuların fiziki və psixoloji sağlamlığıının qorunması və möhkəmləndirilməsinə qayğı göstərilməsi komandirlərin əsas vəzifəsidir. Məhz onların üzərinə qoşun xidməti, döyüş hazırlığı, döyüş növbətçiliyi (növbəsi), təsərrüfat və hərbi hissənin (bölmələrin) digər fəaliyyət növləri ilə əlaqədar keçirilən müxtəlif tədbirlər zamanı təhlükəsizlik tələblərinin təmin olunmasına görə böyük məsuliyyət düşür.

Mövzu: Döyüş hazırlığında, döyüş növbətçiliyində təhlükəsizlik qaydalarına riayət edilməsi, hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi.

vurma, donvurma və qar uçqunlarından və qorunma tədbirlərinə ciddi riayət etmək lazımdır.

Əhvali pozulmuş, hər hansı bir psixoloji və ailə problemi olan əsgər yoldaşı barədə dərhal post (mövqə) başçısına məruzə edilməlidir. Çünkü belə hallar intihara gətirib çıxara bilər. Vaxtında edilmiş məruzə və komandanlıq tərəfindən həyata keçiriləcək müvafiq tədbirlərle intihar hallarının qarşısı alına bilər.

Atış çalışmalarının, döyüş atışlarının və döyüş atışlı taktiki təlimlərin keçirilməsi zamanı təhlükəsizlik tədbirləri:

- Atışda təhlükəsizlik, atışların düzgün təşkili, "Atış kursu"nda qoyulma qayda və təhlükəsizlik tədbirlərinə dəqiq riayət etməklə, bütün hərbi qulluqçuların yüksək intizamı ilə təmin olunur. Atış keçirilən hər bir obyektdə, onun xüsusiyyətlərini və ərazi şəraitini nəzərə alaraq təhlükəsizlik tədbirləri üzrə təlimat hazırlanır və onu atışa çıxarılmış bölmələrin şəxsi heyəti bilməlidir. Təhlükəsizlik tədbirlərini mənimsəməmiş şəxsi heyət atışa buraxılmır.

- Her bir hərbi qulluqçu atışda təhlükəsizlik tədbirlərini dəqiq yerinə yetirəlidir. Hərbi hissə və bölmə komandirləri onlara təbə olan şəxsi heyətin təhlükəsizlik tədbirlərinə dəqiq riayət etmələrinə tam məsuliyyət daşıyırlar.

- Atışdan əvvəl hədəf meydani yoxlanılmalıdır və atış ərazisindən insanlar, heyvanlar və maşınlar çıxarılmalıdır. Atış obyektdən hərəkətə yalnız təlim mərkəzi rəisiñin göstərdiyi yollarda və rayonlarda icazə verilir.

- Partlamamış mərmilər, minalar, bombalar, partladıcılar və partlama təhlükəli maddələr olan sahələre girmək (maşınla) qadağandır. Belə sahələrdə müvafiq nişanlı və xəbərdarlıq yazılı göstəricilər qoyulmalıdır.

- Partlamamış mərmilərə, minalarla və başqa partlama təhlükəsi olan cismilərə və yamsılama vasitələrinə toxunmaq qadağandır. Hər partlamamış mərmi (qumbara, partlamamış maddə), yamsılama atımı haqqında baş atış rəhbərinə və təlim mərkəzi rəisiñin müəyyən olmuş qaydada məlumat verilməlidir.

- Atış açan döyüş maşınları ekipajlarının atış rəhbəri ilə rabitəsi olmaya (itəndə) atış açmaq və aparmaq qadağandır. Hədəf meydənində, ucuş məkanında yanğın əmələ gəldikdə, atış açan döyüş maşınlarının ekipajları səmti itirdikdə və qoşunlardan 100 metrdən çox geriye qaldıqda da atış derhal dayandırılır. Atışı dayandırma signalları və "Dur", "Atəsi dayandır" komandaları ilə döyüş maşınları (atiçilar) dayanırlar, atışı dayandır-

mil çıxarılmayıb), onun boşaldılması yalnız bilavasitə rəhbərin müşahidəsi altında və komanda ilə yerinə yetirilir.

Hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi

Hərbi xidmətin təhlükəsizliyi - hərbi qulluqçuların təhlükəli və zərərlə amillərin təsirindən həyati vacib maraqlarının müdafiəsi dərəcəsini əks etdirən hərbi xidmətin vəziyyətidir. Hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi hərbi qulluqçuların həyat və sağlamlığının qorunub saxlanmasına, qoşunların həyat fəaliyyətinin bütün növlerinin təhlükəsizlik şəraitinin təşkilinə, eləcə də xidmeti vəzifələri yerinə yetirərkən şəxsi heyətin ölümüne və xəsarət almına səbəb olan amillərin təhlili, proqnozlaşdırılması və təsirinin məhdudlaşdırılmasına yönəlmiş Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinin, Silahlı Qüvvələrin ümumqosun nizamnamələrinin, Müdafiə Nazirliyinin müvafiq normativ aktlarının tələblərinin yerinə yetirilməsinə dair vəzifəli şəxslərin və hərbi idarəetme orqanlarının məqsədönlü fəaliyyətidir.

Xidməti vəzifələrini (müvafiq işi) yerinə yetirən zaman hərbi qulluqçuların təhlükəsizliyini təmin edən qanunvericilik aktları ilə, normativ-techniki sənədlər, qaydalar və təlimatlarla müəyyən edilmiş təhlükəsizlik tələbləri vardır. Azərbaycan Respublikasının müdafiə nazirinin qərar və əmərləri, müdafiə nazirinin müavinləri, qoşun növleri komandanlarının əmr və sərəncamları ilə eləvə təhlükəsizlik tələbləri müəyyən edilir.

Hərbi qulluqçuların həyat və sağlamlığı üçün real təhlükə yaranan təhlükəli hallar vərdir ki, onlara əvvəl, tufan, yolların buz bağlanması, dənizdə qasırga, çayda burulğan, epidemiya və s. hallar aiddir. Hərbi xidmət zamanı hərbi qulluqçuların zədələnməsinin və digər bədbəxt hadisələrin, xəstəliklərin qarşısının alınması və sağlamlığının qorunması məqsədilə onlara sanitər-gigiyena, epidemiyə əleyhinə və műalicə-profilaktika xarakterli işlər aparılır.

Hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin obyektlərinə hərbi qulluqçular, yerli əhalisi və etraf təbii mühit, subyektlərinə isə hərbi hissələrin və hərbi idarəetmə orqanlarının vəzifəli şəxsləri aiddir.

Hərbi xidmətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə tədbirlərin əsas məqsədi aşağıdakılardır:

- Şəxsi

Müdafiə Nazirliyi müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət keçmək istəyənlərin qəbulunu elan edir

Azərbaycan Ordusunda "Motoatıcı" və "Komando" (Quru Qoşunları üzrə) ixtisasları üzrə müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətə könüllü daxil olmaq arzusunda olan vətəndaşların qəbuluna başlanılır.

Ön azı ümumi orta təhsilli, qanunla müəyyən-ləşdirilmiş müddətdən həqiqi hərbi xidmətini başa vurmuş, 30 yaşınadək hərbi vəzi-

fəlilər 29 oktyabr - 7 noyabr, 25 noyabr - 30 noyabr 2024-cü il tarixlərdə Azərbaycan Ordusunun Telim və Tədris Mərkəzində fəaliyyət göstərən qəbul komissiyasına müraciət edə bilərlər.

"Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının hazırlığı kursu"na qəbul olunmaq üçün müraciət etmiş vətəndaşlar hərbi xidmətə yararlılıq dərəcələrinin müəyyən edilməsi məqsədilə qəbul komissiyası terəfindən Müdafiə Nazirliyinin müvafiq tibb müəssisələrinə göndərilir. Hərbi Həkim Komissiyasının qərarına əsasən hərbi xidmətə yararlı hesab edilmiş şəxslər qəbul imtahanlarına buraxılır.

Fiziki hazırlığı, ümumi biliq səviyyəsi, düşünmə qabiliyyəti, peşə maraqları, ənsiyyət qurmaq, liderlik və qərar qəbul etmə bacarıqları, həmçinin ferdi-psixoloji və digər keyfiyyətlərin öyrənilməsi məqsədilə keçirilən imtahanları müvəffəqiyyətlə vermiş namizədlər kursa qəbul edilir.

Kursu müvəffəqiyyətlə başa vuran şəxslərlə bağlaşma imzalanır və onlar ixtisaslarına uyğun müvafiq vəzifələrə təyin olunur.

Namizədlər qəbul komissiyasına müraciət edərkən aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir:

- kursa qəbul olunmaq barədə ərizə (qəbul komisiyasının sədrinə);
- şəxşən yazılışlı tərcüməyi-hal (əlyazma ilə 1 nüsxədə, çap edilmiş 2 nüsxədə);
- təhsil haqqında sənədin surəti (1 nüsxədə);
- doğum haqqında şəhadətnamənin surəti (1 nüsxədə);
- şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti (1 nüsxədə);
- nikah haqqında şəhadətnamənin surəti (evli olduqda, 1 nüsxədə);
- həyat yoldaşının və uşaqların şəxsiyyət vəsiqəlerinin surəti (şəxsiyyət vəsiqəleri olmadıqda doğum haqqında şəhadətnamələrin surəti, 1 nüsxədə);
- 4 ədəd rəngli fotosəkil (baş geyimsiz, anfas, 2 ədəd 3x4 sm və 2 ədəd 4,5x6 sm ölçüdə);
- qeydiyyatda olduğu poliklinikadan (deri-zöhrəvi, vərəm, ruhi-əsəb, narkoloji və son 5 (beş) ildə infeksiyon xəstəliklərlə bağlı müraciət edib-ətməməsi barədə) arayış;
- hərbi biletin bütün vərəqlərinin notarial qaydada təsdiq olunmuş surəti (1 nüsxədə).

Sənədlərin qəbulu heyata keçiriləcək ünvan:
Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Eldar Ağayev küçəsi 126 (Bakı Hərbi Məhkəməsinin yanına).

Müraciət etmə vaxtı: Qeyd olunmuş tarixlərdə, saat 09:00-dan 17:00-dək (bazar günləri istisna olmaqla).

Qeyd:

1. Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətdən "Hərbi xidmətkeçmə haqqında" Əsasnamenin 156-ci maddəsinin "e" bəndinə (xidmeti uyğunsuzluğa görə) müvafiq olaraq ehtiyata buraxılmış hərbi qulluqçuların və məhkumluğunun ödənilməsindən asılı olmayaraq məhkum olunmuş hərbi vəzifəlilərin kursa qəbul üçün müraciət etməmələri xahiş olunur.

2. "Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının hazırlığı kursu"nu müvəffəqiyyətlə bitirmiş şəxslərin təyinati Quru Qoşunlarının ehtiyaclarına uyğun vakant vəzifələrin komplektləşdirilməsi üzrə həyata keçiriləcək.

Məsul katib
mayor
Ceyhun CƏFƏRLİ

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktörün müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, Yasamal rayonu,
Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

Qəzeti hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinedarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində sahifələnərək həftədə iki dofa (III və VI günlər) hazırlanır. Təqdim edilən əlyazmalara rəy verilmir, mülliifə qaytarılmır.
Qəzeti Müdafiə Nazirliyinin rəsmi internet sahifəsində (www.mod.gov.az) oxuya bilərsiniz.

Növbətçi

kapitan
Fuad CƏFƏROV

Lisensiya № 361
Sifariş № 653
Nüsxə 4650

Hərbi texnikalar, silahlar

ITX-20 H MRAP avtomobili

Bakıda keçirilən "ADEX 2024" Beynəlxalq Müdafiə Sərgisi zamanı istehsalçı "İmprotex Group" özünün yeni ITX-20 H MRAP (Mine Resistant Ambush Protected) avtomobilini ilk dəfə olaraq təqdim edib. Bu avtomobillər şəxsi heyətin daşınması və müxtəlif hərbi təyinatlı tapşırıqların yerinə yetirilməsi üçün nəzərdə tutulub.

Çəkisi 19,5 ton olan ITX-20 H MRAP avtomobili 375 at gücü (dizel) mühərrikə və 6 pilləli avtomat transmisiyaya malikdir. Heyəti 10 nəfərdən - sürücü, komandir, tuşlayıcı və 7 nəfər sıraşı heyətdən ibarət olan avtomobilin maksimal sürəti 100 km/saatdır. Gücləndirilmiş zireh və pulemyot qülləsi ilə təchiz edilən avtomobil tank əleyhinə minalardan və pulemyot atəşindən optimal müdafiə olunmaqla yanaş, şəxsi heyətin təhlükəsiz daşınmasına təmin edir. Avtomobil təhlükəli mühitlərdə hərəkəti yaxşılaşdıraraq sürətli dəstək və komandaların əraziyə təhlükəsiz gəlməsini təmin edir.

"İmprotex Group" MMC-nin nümayandası Fərid Abdullayev jurnalistlərə bildirib ki, "İmprotex"ın hərbi zi-rehli maşınlarının potensial müştəriləri əsasən Cənubi Asiya və Cənubi Amerikadır. O, həmçinin vurgulayıb ki, şirkətin prioritet vəzifəsi ölkənin daxili tələbatını ödəməkdir. Abdullayev qeyd edib ki, yerli istehsal olan ITX avtomobilər ilkin olaraq 3-4 ay ərzində ciddi sınaqlardan keçəcək. Azərbaycanın müdafiə sənayesi bu istiqamətdə inkişaf edəcək və imkanlarını artıracaq.

"İmprotex Group" həmçinin "ADEX 2024" sərgisində üç yeni zirehli texnikasını da təqdim edib. Şirkət ITX-20 H ilə yanaşı, ITX-15 M və ITX-6 L modellərini təqdim etdi. Bu avtomobillər şəxsi heyətin daşınmasından tutmuş patrul əmaliyyatlarına, komanda mənfaqalarına və tibbi evakuasiyaya qədər bir sıra missiyaları yerinə yetirmək üçün nəzərdə tutulub.

F. Abdullayevin sözlərinə görə, İmprotex ölkənin hərbi və hərbiləşdirilmiş strukturların ehtiyaclarına cavab verən fərdi həllər təklif etməklə idxləndə asılılığı azaltmağa çalışır.

Hazırladı:
Könül CƏFƏRZADƏ
"Azərbaycan Ordusu"

İdmən

Azərbaycan cüdoçuları Gimnaziadani 13 medalla başa vurublar

Bəhreynin paytaxtı Manama şəhərində keçirilən Gimnaziada İdmən Oyunlarında cüdo yarışlarına yekun vurulub.

Son yarış gündündə Azərbaycan cüdoçuları 6 medal qazanıblar.

Qızlar arasında Diana Eldarovə (57 kilogram) bürünc mükafata sahib çıxb. Oğlanlar arasında Məhəmməd Ağakəsiyev və Səid Şərifov (73 kilogram) finalda birincilik uğrunda mübarizə aparıblar. Görüşün yekununda M. Ağakəsiyev qızıl, S. Şərifov isə gümüş medal əldə edib. Amin Mehdiyev (81 kilogram) və Səid Hüseynov (90 kilogram) ikinci, Sübhan Axundov (90 kilogram) isə üçüncü yeri tutub.

Oyunların ilk gündündə Azərbaycan yığması 1 qızıl, 1 gümüş, 5 bürünc medal qazanıb. Bununla da, milli komanda cüdo yarışlarını 2-si qızıl, 4-ü gümüş və 7-si bürünc olmaqla ümumilikdə 13 mükafatla başa vurub. Nəticədə Azərbaycan seçməsi yarışda medal əyarına görə ümumi hesabda ikinci, oğlanlar arasında birinci, qızlar arasında isə doqquzuncu yeri tutub.

Azərbaycan gimnastları Almaniyadaki turnirdə fəxri kürsüyə qalxıblar

Batut gimnastikası üzrə Azərbaycan millisi Almaniyanın Kotbus şəhərində keçirilən "GymCity Open" beynəlxalq yarışında uğurla çıxış ediblər.

Yığma üzvləri sinxron programda 1-ci və 2-ci yerin sahibi olublar.

Yeniyetmələr arasında Əli Niftəliyev və Ammar Baxşalyev, böyüklərdə isə Hüseyin Abbasov ilə Nicat Mirzəyev ferqliyiblər.

Azərbaycanın qadın güleşçisi dünya çempionu olub

Albaniyanın paytaxtı Tiranada 23 yaşadək güleşçilər arasında dünya çempionatı davam edir.

Mundialın dördüncü gündündə qadın güleşü üzrə millinin son 2 üzvü xalçaya çıxb.

Jalə Əliyeva (57 kilogram) 1/8 finalda ukraynalı Alina Filipoviçdən güclü olub - 7:4. Həmyerlimiz növbəti mərhələdə isə türkiyeli Sevim Akbaşa heç bir şans verməyib - 10:0. Əliyeva yarıfinalda isə amerikalı Sofiya Makalusonu "tuş"la üstələyib və ardıcıl ikinci dəfə U-23 dünya çempionatının finalına yüksəlib. Jalə finalda yaponiyalı Ruka Natami ilə qarşılaşıb. Daha önce yeniyetmələr və gencər arasında dünya çempionu olmuş rəqiblə görə gərgin mübarizə şəraitində keçib. Natamiyə 10:8 hesabı ilə qalib gələn güleşçimiz dünya çempionu olub.

Azərbaycan boksçuları Gimnaziadani 18 medalla başa vurublar

Azərbaycan boksçuları Bəhreynin paytaxtı Manama şəhərində keçirilən Gimnaziada İdmən Oyunlarında 18 medal qazanıblar.

Əli Əliyev (46 kilogram), Şahin Mustafayev (48 kilogram), Nihad Qasımov (50 kilogram), Zakir Həsənzadə (52 kilogram), Sübhan Babayev (54 kilogram), Sahin Aslanov (60 kilogram), Haqverdi Həsənov (63 kilogram), Rza Rzayev (70 kilogram), Gülər Hüseynova (46 kilogram), Banuçiçək Nəsirli (48 kilogram), Əmine Tağı (54 kilogram) və Dəniz Babayeva (63 kilogram) bütün rəqiblərinə qalib gələrək fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıblar.

Yalnız finalda uduzan Aylın Nəzərova (50 kilogram), Aysu Mikayılova (52 kilogram), Məlek Hümətova (57 kilogram) və Valeh Eyvazlı (66 kilogram) gümüş, Adil Zalovla (75 kilogram) Səfər Memmedzadə (+80 kilogram) isə bürünc mükafata sahib çıxiylar.

Qeyd edək ki, oktyabrın 30-dək davam edəcək Gimnaziadada Azərbaycan 16 növ üzrə 160 idmançı ilə təmsil olunur.

AZƏRTAC-in materialları əsasında